Број 161. У Новом Саду, у петак 22. јула 1905. Година XL.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом, свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 40 пот. за четврт године 7 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 2 кр. 98 пот. на четврт године 8 круна 75 пот.
За остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за целу годину 2 круне, на целу годину 4 круне а за стране земље годишње 6 круна.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

(Вечерњи лист.)

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Издање „Рада“ деоничарског друштва у Руми.

За огласе плаћа се по 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ је у кући г. Јована Т. Чавића,
Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Једна странка на самрти.

Мађарска либерална странка данас је на самрти. Још до скора је била по изгледу моћна и силна и читавих десетина година владала је Угарском. Данас преживљује последње дане

Нико не плаче за њом, јер није никаква добра чинила ни земљи, ни народима. За време њене владавине ширила је покваренost, скучавала је слободу и једина јој брига беше, да се одржи на власти. Под управом те странке дошла је Угарска као држава у очајан финансиски положај, а држављани Угарске беже из домовине, или гладују код куће.

Чланови либералне странке осећају, да је већ крај. Почели су тако рећи живи да се распадају. Виде, да странку не могу очувати. И виде, да се данашњи вођа њихове странке, гроф Стеван Тиса, толико проиграо у народу, да им је на великом терету.

Због тога су чланови либералне странке на чисто с тим, да им је странка свршила и да им је вођа свршио. И сад се брину само о томе: шта ће они?

Пре неки дан састали су се 23 члана те странке Састали су се, да виде шта ће. Но на том се договору показало да колико је било људи, скоро је толико било и мишлења.

Једни су хтели, да створе нову странку, под новим именом и новим програмом. Други су хтели нову странку, под новим именом, али старим програмом. То изгледа чудно. Кад странка задржи програм то није нова странка. Али ти, који хоће стари програм и ново име, ти хоће да се отресу свог данашњег вође Тисе. Неки хоће, да пређу у друге странке. Неки опет желе, да иступе из либералне странке, те да створе једно засебно удружење. Али да не донесу нов програм, нити задрже стари, него да чекају па да виде шта ће бити. И онда да се прикључе овоме или ономе. То су они „паметни“, који хоће да виде, ко ће доћи на владу па да иду томе.

Из овога се види, какво је већ расуло наступило код либералне странке. Но сви они ипак хоће да остану на темељу поравнања с Аустријом. Мисле, да ће кроз кратко време ове странке доћи на владу, које стоје на темељу поравнања. Па би они да буду ту. То је све.

Напослетку су њих 27 посланика решили, да 4. августа о. г. зову на договор све чланове либералне странке. И онда ће видети шта ће. Али ма шта да ураде, оно ће бити по свој прилици званичан погреб либералне странке. Вероватно ће се разбити или ће створити нешто ново; јер им је име презрело, програм умр'о, прошлост укаљана

Либерална странка није ни заслужила бољу судбину. За њу се може рећи, да је довела и земљу и народе до на ивицу пропасти.

Ракија и наш народ.

После Словака (бар Словака у нашим крајевима) наш народ највише троши ракију. особито лети, кад се највише ради. По своме непаметном уверењу, да их ракија крепи пију је наши сељаци немилице. Ако коси, или што друго тешко ради, па кад се умори, онда мисли да је томе ракија лек, узме и напије се, да му све суве иду па очи, и онда настави даље да ради. Још мало па је готов, малаксао. Сад га више ракија не излечи, јер ако се сад још једном напије ракије, онда је тек готов, јер овако слабом, ракија уђе у ноге па ни мићи, а у први мах му је ракија раздражила живце и истерала му последњу снагу.

Па замислите само ову летњу врућину и жегу, а уз то се напити ракије, и радити какав тежак посао. Ту мора човек, после воде да се налије, па пијући ону силну воду мора и да се разболе, па да пропусти онако скупо летње време, а уз то се и намучи и наболује и то све због свога незнања и неуредности.

Шваба слабо пије ракију, тек мало изјутра. Он пије вино са содом и пиво. Он чува своје здравље, јер зна шта му оно вреди, особито лети кад се ради жетва. Зато ћете видети Србина бледог сухог, усуканог и упалих образа, а Швабу руменог и пуног. Истина, Шваба се боље и храни, особито кад ради, а шта ћеш кад Србин мора да пости петровски и госпојински пост, и то баш онда кад највише ради.

Али још нешто о ракији. Наш народ не пије ракије по мало, него по ваздан, те има који попије 2—3 литре на дан, па сав смрди од ракије к'о буре па ни по јада да је то права ракија, него она фабричка јефтина, у којој нема ни трага „жежене ракије“ него: шпиритус, фарба и вода, дакле помије и ништа друго.

Осим што ракија квари здравље, колико је још других зала од ње, колико ли је добара ракија на добош отправила, а где су још туче, процеси, парнице, бракоразводи и безброј других.

Ове године ће се одржати десети међународни конгрес против алкохолизма, и то одржаће се у Угарској у Будимпешти. Сигурно ћемо и оданде чути важнијих речи о ракији, и о њеном по развиће тела врло рђавом упливу.

Словаци највише пију ракију, али су и они већ увидели, да их ракија телесно слаби и убија те и они почињу да је баталe, а и цео свет је већ против ракије, па треба и ми да се отрезнимо, и да се не трујемо, особито не гадну фабричку ракију, коју нам праве и продају Чивути, па примају наше лепе паре, да нас трују за наше новце, а себе и своје богато помажу.

Особито деци не треба давати ракију, а и младеж треба да се чува и уздржава да је не пије, да не научи, а ко научи

ПОДЛИСТАК.

НА ЗАЈЕДНИЧКОМ ОГЊИШТУ.

— Стеван Мора. —

I.

Сиромах човек, који се по туђим кућама сељака и леже и устаје с овим речима:

— Преблаги Господе, помози ми бар једном, да у својој кући могу становати.

Нашто му и жена уздахне:

— Хеј, богме, преблаги створитељу... своја кућица своја слободица. Срећан је онај, ко је има.

Та кроз дуги низ година, када би преблаги творче, пребрајао оне силне свакидање молитве, оне многе, многе непроспаване ноћи, онај силни зној труда сиромашних људи, морао би им помоћи, да могу себи купити ма пола кућице у Бекашу, Ирегешу, Копасшарону, или ма у којем најсиромашнијем закутку.

Половна кућа је овака:

Стражњи део је Петров, а предњи део куће Павлов. Димњак испод истог огњишта и та цела шупљина, као и кујна и јестичара: заједничко је. А тако исто и врата од јестичаре, праг, вратаоца, двориште.

У кујни са две стране једно наспрам других зијају врата од пећи. То је већ засебна својина. А тако исто и огњиште, које се испред истих простире Једно је Викторијино, а друго је Францишкино.

На овом четир стопе дугачком и две стопе широком простору размећу се две жене. Пеку, месе, кувају, перу, ложе. И с ове и с оне стране по туцета деце крадом завирују, шта кува она жена из друге куће.

Једном речју, дотле нека сам ја оваки голић, нечовек, довле међу овим женама устраје љубав.

II.

Управо не знају ни саме, зашто су заћутале. Само тек једног јутра престаде једна говорити, па онда и друга.

Тек доста да се Петрова жена не јавља више Пајиној, а богме она је брбљавија, бржи јој је језик. Ни Пајина жена њу не ословљава, ма да је она млађа, она треба да поштује старије.

Једно време обе о том мисле, што је сада она заћутала, што је нос дигла.

Полагано обе дођу на узрок.

— Хм, хм, — мисли жена Петрова, то ће и бити узрок, зашто се Францишка дури, што сам њене пилиће затворила док сам ранила моје... Богме, луда, ко рани и туђе!

Пајине се жене пак размишљање у том утврди:

— Гле, гле, Викторију сигурно боли што сам јој псето у слабину лупила. Но, богме, још ћу и за то дозволу од власти искати.

Али што ближе подне и ћутање је све несноснije. О бар да се покрене којој језик! Ћ'во да носи и пилиће и псето, брзо би оне то изравнале, — него да која прво проговори то је тешко, врло тешко...

Која прва проговори, осећа да је крива. Па дакле ни једна неће проговорити.

III.

Унутри пак у соби и једна и друга мргоде се на своју децу.

— Ти, да те нисам видила са тим осетљивим псима заједно.

— Ти, ево ти парче хлеба с медом, али да те нисам видела, да си отишао међу те гладне, јер ћу ти очи ископати.

Дете са намазаним комадом, по себи се разуме, да је отишло близу оне деце из друге куће, да им је стало баш под нос. крај штале.

Једе и не једе, само да дуже траје, да му завиде она друга деца. Богме и завиде му, сироти су јако, али ипак се чине да и не виде. Дете с комадом у руци опет не може да одржи то, што се ови чине невешти, него на крају крајева одкине парче од хлеба и нуди најмлађем између оне друге деце.

— На, Шандоре. На једи.

Овај сиромах, пође да узме, али старија сестрица, која већ иде у школу, тргне га:

— Не дирај, не узимај. Знаш да се срде.

Дете с комадом у руци сад га још више нуди.

— Та узми само. Не бој се, нећу казати матери.

Сиромах Шандор не може даље да издржи и пружи ручицу за медљаним залогајем. Само што га онда дете тргну натраг.

— А, јели, хтео би? Па како да не... Него ето, ако га можеш отети, на час ти. Хајде, на, отми га.

Сиромах Шандор грабио је, али узалуд, овај га је брзо натраг трзао.

Сестрица Шандорова, док је гледала — гле-

томе више не помаже ни „антибетин“, ни икакво средство, што на жалост видимо, на оним силним страсним и зарђаним пијанцима људима и женама, која дају новац, здравље, па напослетку и памет. Дакле све жртвују својој неугашивој страсти пијанства. Зато:

Чувај'мо се ракије!!

Дероња 1905 год.

Пан. Калић.

У ствари шајкашких ритова.

Друго отворено писмо господину Мили Милосављевићу,

шајкашком посланику

у Суботици.

Прочитали смо ваш одговор од 10. (23.) јула о. г. на наше отворено писмо и онај део, којим и ј висте: „да можете а и хоћете порадити, да се ритска управа у Тителу разреши и дотле, док се по вами у течај стављени ритски процес правоваља но и пресудом не реши, ритска земља привремено на руковање политичним општинама преда.“ Узимамо на повољно знање; нисмо се ни могли другом, но оваком одговору надати. јер разрешење ритске управе, то је интерес свију Шајкаша. Пошто су већ многе општине закључке у том смислу донеле, то треба неодложно сазвати на збор поверенике шајкашких општина и са њима утаначити пут и начин, који да се предузме, да општине — а не ритски одбор сада 15 августа о. г. приме како ритове, којима је досада ритски одбор руковао, а тако исто и оне, које ће тог дана од конзорције примити и кад се Шајкаши опросте ритска одбора; и кад се општинама преда ритови на привремено руковање, онда ћемо се тек умирити, а пре не.

Шајкашки бирачи.

Посланица васеленског патријарха Јоакима

Митрополитима Босне и Херцеговине.

Васеленски патријарх Јоаким издао је посланицу митрополитима Босне и Херцеговине. У тој посланици вели: „Мјесеца маја прошле 1904. године примисмо послати нам нацрт статута црквене и просвјетне управе четирију епархија Босне и Херцеговине, пропраћен напоменама четирију преосвећених митрополита с једне стране, а с друге напоменама четирију свештеника и четирију народних представника. Са радошћу видјесмо у овим писмима, да је жалосна несугласица, која постоји од неколико година међу вама, која је врло узбуркала духовни мир и у много случајева прекратила вршење вјерских дужности, на духовну штету Хришћана и поставила непрелазне препреке правилном току црквених и духовних послова, — одстрањена срећним саучешћем и сарадњом на тај начин, да се састави заједнички нацрт уредаба, које треба да уреде у свима појединостима црквена и просвјетна питања свих четирију епархија на основи светих установа, које важе у цијелој цркви и на основи мјесних обичаја и у циљу лијечења мјесних духовних потреба. С великим задовољством сазнали смо, да су се и у оним тачкама, у којима је једна и друга страна тврдо остала при своме мишљењу, споразумјели да се заједнички потражи ријешење матере цркве, која ће примити обје стране као коначно ријешење досадашњега неријешеног питања — И према томе, св. Синод пажљиво проучивши и сасвим непристрасно оцијенивши и једну и другу страну, имајући у исто вријеме у виду посебне прилике, у којима се налази црква у тим крајевима, донио је одлуку своју у сједници од 31 скоро минулога мјесеца маја, коју са великим задовољством хитамо, да вам саопштимо овим нашим братским и очинским одговором. Овим синодским, дакле, ријешењем поднешени нам нацрт статута одобрава се и потврђује од велике Христове Цркве, у цјелини, без икакве промјене тачака, у којима је постојала потпуна сагласност међе светим архијерејима и часним народним представницима, признат као сагласан са црквеним одредбама, а користан за лијечење невоља ваших епархија Што се пак тиче посебно поднешених тачака у ријешењу Св Синода, од оних који носе бројеве II. XIII 95, 145, 163, 193 и 202 одобрени су тачно онако, како су изложени од светих архијереја; они пак под бројевима 168, 188, 198 и 217 одобрени су тачно онако, како су их предложили народни представници. Члан пак под бр. 181 одобрен је, како су га поднијели нар. представници, но у исто вријеме примљен је и предлог св. архијереја, по коме ће се од стране митрополита вршено наименовање редовних чланова епархијскога духовнога суда подносити преко мјесне владе, владару на потврђење; плата пак овима издаје се као другим црквеним чиновницима од владе.

Увјерени непоколебиво да ће потврђење и промјена дотичнога статута бити почетак новога доба, напретка и благостања ваших побожних општина: најтоплије то и желимо и просимо свима благодат Божју и његову неизмјерну милост.

1904. јуна 8 Возљубљени и т. д.

Ми мислимо, да овакав штатут како га је потврдила патријаршија, неће донети народу нашем у Босни и Херцеговини оно што је желео.

Руско-јапански рат.

Вести, које стижу са бојишта, све говоре о силним кишама у оним крајевима. Ради тога немогућа је тамо свака већа акција. Велики део северо-источне Кореје је под водом. Река Тумен је јако набујала, те је покидала многе мостове, што такође јако пречи кретање војске.

Међутим Јапанци непрестано покушавају овде-онде, да иду напред, особито у Кореји, али их Руси свагда дочекају и одбију. Тако су их и сада код Пијасанга — како брзојављају — одбили и одгонили натраг.

*

Сад се највише пише о скором састанку руских и јапанских преговарача о миру. Вите, изасланик руског цара, приспео је такође већ у Њујорк. Држе, да ће се преговори о миру већ 23. или 25. овога месеца отпочети. Да ли ће доћи до мира или не, о томе се свакако нагађа, али само нагађа. Јапански услови мира нису никоме познати, осим микада, његових изасланика и јапанске владе. Према томе не може се знати, шта ће све Јапан да тражи и да ли ће Русија моћи примити те услове.

Вите је јуче изјавио пред једним извештачем „Рајтерова Биро-а“ ово: — Ви се сви јако варате, ако држите, да је Русији потребан мир. Ни у Европи, нити у Америци не познају наше изворе снаге, који су за случај потребе неисцрпиви. Ми смо имали и имамо, да се боримо са многим тешкоћама па ипак Јапан, ма да је надмоћнији бројем војника на бојишту, није могао да покаже још никаква виднија успеха. Јапанци су још далеко од тога, да би нам могли прописивати услове мира. — Даље је Вите рекао, да поред свега тога он није противан миру. И као Рус и као човек, свагда се трудио на томе, да се рат избегне. Па и сада колико до њега стоји, ако Јапанци не буду претерани, он ће бити за то, да се мир склопи. Међутим треба имати на уму, да Русија никад неће пристати на услове, који би ма најмање били нечастни.

дала већ није могла даље, скочи и лупи га по руци, нашто му испадне из руке медљани залогај, којим га је толико једио.

На то овај почне страшно да се дере. А исто тако и Шандор, тврдо уверен, да би га сад баш отео, само да се Марта није с њеним мудровањем уплела. На ову дреку искочи из штале Леринц, старији брат оног детета што је имао медљани комад са ужетом у руци, те удари Марту. Ова опет зграби једну прегршт отпаднутог лепа и право овом у очи. Тек неће она ударац тако отрпети.

Но сад од једном у четир гласа почне дрека и јаук.

На то им деца из суседства кроз дере од ограде почну певати: Ко се дере... и т. д.

IV.

У доба слоге, када се деца потуку, баш и ако би се која жена помешала, друга би јој рекла за љубав слоге и мира:

— Боже, Боже, ваљда ниси ти дете, имаш памети, махни их, немој се мешати. Деца су деца; посвађају се па се и помире. Једно је псето, а друго вашка!

Али сада, — сада се створише крај штале обе, тако брзо, као змајице. До душе истина је, свака је тукла своју децу — али што год су говориле, то се оних других тицало.

Зашто си дошао међу њих, кад знаш да ће те туђи.

— Ђаво те је донео међу њих, кад знаш да те гледају гладници, као хале да ти отму сваки залогај.

Бијући свака своју децу, утерали су их у собу. Кашње тек када су матере ућутале, чуло се из собе иза банка, где су деца клечала, тихо јецање. Оне су сад овако крај затворених врата рекле једна другој, све што су имале и могле, само ништа доброг. Нагрдиле су једна другу свим, што им је дошло на језик.

Деца иза пећи ни речи нису проговорила, али за то су ипак натрпала пуне шпагове ситница, ц ца, да кад једном изађу на поље лупају о главу једна другој.

V.

Баш таког једног дана догодило се, да је Викторија пред вече наложила ватру. Хтела је да куха, да дочека мужа с добром вечером.

Данас ће донети свој део за хлебац, који му преко целе године припада, дакле заклала је кокош у славу овог свечаног дана.

Друга је жена отишла на бунар. А да јој деца неби бленула, кад Викторија стане редити живину то је и њих повела собом.

— Хајте и ви. Ови ће вас појести, док сам ја од куће.

Викторија пљуне за њима када су се врата залупила.

Али тек што их је ђаво однео, кола застадоше испред њине куће. Викторија истрча, мислећи да је муж дошао кући са својим делом. Али није. Само један стран човек у дугој кабаници који јој довикне с кола.

— Снахо, седили ту Паја Ретек?

Викторија тек онако у повратку одговори:

— Седи, онај на гласу.

Али кочијаш јој довикне.

Хеј, хеј, снахо, овамо гледај, ту је Паја Ретек у коли. Измрвила га је машина.

Као да би маказама пресекли Викторијину мржњу, освету, пренерази се и пљесну се рукама.

— Господе Боже, и мајко божија...

— Но, немојте запевати снахо, — овоме је сад и тако свеједно. Него брже овамо, да га скинемо.

Када су дигли у крви огрезла човека, који је издисао, онда је упита кочијаш.

— То је ваш муж?

Али Викторија је тада већ тако плакала за кућним суседом, баш као да би јој муж био.

— Јао, јао, није мој. Јао, јао, ох сирота жена са толиком ситном децом, сирочади, јао, јао!

Леринц је дотле трчао као без главе на бунар по жену из друге куће.

— Брже, брже, журите се кући, није добро код куће, ја ћу већ однети кући канте. Брже, Бог с вама, брже!

IV.

Тако је то, тако. Погрђивају се, руже се, али кад несрећа снађе којег, тада превлада боља страна; човечност, добро срце.

Викторија, када је доктор закуцао на врати код Францишке, додирнула је раме жене, која се гушила у болу и сузама:

— Франци, хеј, Францишка, чујеш ли, гледај донела сам ти један тањир живинске супе. Остави га, добро ће ти доћи, док ти муж дође к себи. Или нек деца поједу, сирота.

А на пољу дете с медљаним комадом свом снагом је трпало у уста Шандорова, медљана леба:

— На Шандоре; на, драги мој. На, Марта, и теби ћу дати. Не бојте се, не срде се више наши родитељи.,.« На, Шандоре... на, драги мој...

С мађ. превела Мира.

У Америци многи држе, да неће доћи до мира. А и у Петрограду све више преовлађује мнење, да рат треба продужити Позивају се на то, да сада Линјевић има 150 хиљада људи више, него што је имао Куропаткин у мукденској битци.

*

Фосове новине пак доносе вест, да је Вите опуномоћен, не само да склопи мир, но и да приуготови савез са Јапаном. Веле, да је Вите, још за време енглеско бурског рата тврдио, да Русија треба да склопи савез са Јапаном, па и садањег свога задатка не би се био ни примио, да се не нада да ће му сад поћи за руком да тај свој давнашњи план оствари. Штавише, споменуте новине тврде, да су Русија, Јапан и Америка већ се и споразумели, да воде у Источној Азији заједничку политику. То би био нови тројни савез. — Но ни овој вести тих новина не можемо поклонити много вере, јер је и ово само нагађање.

Вести из места и са стране.

„Шашке“ у Славонији.

Из Нове Градишке нам пишу: „Биће вам познато, да кад наиђу шашке (нека врста скакаваца — пр. уред. „З.“) оне као какав облак падну на храну, жито, јечам и сва летина — оде... Та срећа је и нас удостојила ових дана. Чак из далеке Русије се та шашка кренула, управо повренута је, па пошто су их у Бечу и Пешти дочекали топовима, што се пуца на облак, спустила се иста преко Угарске у нашу лепу Славонију. Чим се спустила, одмах се дала на посао, ударила у земљу (куповање земље). Свега је дошло од те шашке recte руских Чивута до 80 породица — донели су са собом рубље и отпочели рад Њихова рођена браћа их не хтедоше у Бечу и Пешти примити, шта смо онда ми Богу згрешили, да их нами послаше на врат?“

Забава са игранком.

Српска омладина у Чоки приређује узпријатељско суделовање г. Славка Мих. Косића, српског учитељског кандидата из Вел. Кикинде на госпојинске покладе, у недељу 31. Јула (13. августа) 1905. године, у просторијама Мајорошеве гостионице Забаву с игранком. Добровољни прилози примају се са захвалношћу, а чист приход употребиће се за набавку учила месној школи.

Тесла и Фелталало Шандор.

Већ од много година бави се Тесла проучавањем како ће да добије потребну количину електрицитета из ваздуха, како би после овај упрегао у покретну снагу, ради којег проучавања је зидао високе куле, од 50 метара. Сад мађарске новине јављају, неки по имену Фелталало Шандор, који је пре тога служио у аустријској марини, а за тим је био машиниста на једном великом имању у Славонији, где је много се бавио физикалним експериментима, пронашао је један апарат, који стаје у једну кутију, која се може носити у руци, помоћу кога, како сам проналазач тврди, може свако добити потребне количине електрицитета из слободног ваздуха; с тога се Фелталало креће ових дана у Њујорк у походе Николи Тесли, да њему покаже свој проналазак, пошто је уверен, да он једини могао би његов проналазак усавршити за практичну употребу, и реализирати.

Шљиве за ђубре.

— Хоћемо ли, жено, да женимо нашег Радисава, говораше домаћин куће Радосављевића у селу К.

— Треба га женити, рече забринуто мајка.

— Знаш ли шта, жено, ја ћу њега да оженим. Имам ја један добар план. Кад се он још није загледао ни у једну овде код нас, ја ћу га колико сутра одвести у село С. Чуо сам, да тамо има добрих и вредних девојака. — Таман мајка хтеде нешто рећи а син те у собу и уморан седе на троножну столичицу. Безбрижно смешећи се он исприча родитељима, како је.

— Хоћеш ли сине, да идеш са мном сутра у село С. и онако је Крстов-дан да тамо продајемо шљиве за ђубре?

Младић зачуђено скочи са столице и погледа оца са речима:

— Не разумем те!

— Ако хоћеш, продужи отац озбиљно, а ти иди у шљивар натреси једна пуна кола шљива, па ћемо сутра, у име Бога, рано на пут.

Слегнув раменима, младић изађе из собе и брзо се изгуби у дворишту, а отац ће рећи матери.

— Спреми и ти, шта ће нам требати за два дана, па да видиш, наћи ћу ја њему добру и вредну девојку, а за нас честиту и послушну сваху.

— Дај Боже, рече мати, па се и она даде на посао.

Сутра дан око два сахата по подне викао је добошар по селу, да су Радосављевићи донели пуна кола шљива и да ће их мењати са редушама за ђубре. За мало али ето похиташе редуше, махом девојке, носећи у торбицама и корпицама ђубре и добијајући шљиве, које у њиховом селу не беху добро родиле. Радосав је стајао поред кола и посматрао не проговоривши ни речи.

Тек пред вече, ето ти једне отресите, лепе и здраве девојке, која носаше у једној руци мало ђубрета па дошавши до кола чисто збуњено рече:

„Опрости чича, нисам могла ни од куда више ђубрета ишчистити, само ово мало; све сам вајате лепо почистила“.

Отац погледа крадом на сина, који се беше добро загледао у девојку па је и заборавио чисто да је отац поред њега.

— Ништа, ништа, ћери! Остави ђубре, а ево ти шљива. Девојка доби пуно крило шљива, па весело оде својој кући. На мах отац шапатом скоро упита сина:

— Хоћеш ли сине, да ову девојку запросимо за тебе; она је здрава и вредна. Видиш ли да у кући њеној нема ђубрета?

Младић је тек сада разумео оца те веома обрадован одговори:

— М жемо!

Тако је досетљиви домаћин Миленко Радосављевић добио вредну и ваљану сваху.

„Јавност!“

Украдени милијони.

Из Земуна нам јављају: Још пре две године је украден један сандук са два милиона банака, које су прављене у Русији, за бугарску владу. Банке су биле од 20 лева (круна) Истрага све до данас није краћи ушла у траг; међутим је ових дана београдска полиција ухапсила једну жену из Земуна, која је протуривала од тих украдених банака. На банкама је потпис био фалзификован, пошто би се исти тек у Софији имао ставити на банке. Београдска полиција се обратила земунској полицији, да у кући исте жене изврше преметачину, која је то одмах и учинила и нашла четир стотине дванаест банака. Највероватније је да је новац још у ковници руској украден. Истрагом се ушло у траг кривици виших. Тројица су ухваћена и у Митровици. Истрага се и даље води.

Мужици и — аутомобил.

Из Тројединице јавља један пријатељ како њихови хрватски мужици, (сељаци), не могу никако да се помире са аутомобилом нити мирне душе да гледају, да им кроз њихова села пролазе та „кола без коња“. Они су сујеверни и боје се, да их због тога на пр. не бије лед, потопи провала облака, наиђу шашке, не роди кукуруз или већ тако што сличноо да их не снађе и да њиховој околини не нанесее несрећу. Тако су ових дана у Св. Крижу — засеокуу кад је наишао један из отменије породице с аутомобилом, опколили га сељаци и уз дивљу дреку, хтедоше га у један јендек са водом стерати, и самсо његовој присебности и мирноћи има се приписати да је уз обећање, да ће се вратити и кроз њиховоо село неће проћи ни он, нити икоји други, пошло муу за руком, да читав изађе из тог села. Једној аристократској породици десио се је исти случај. Њуу су сељаци вијали лопатама, и у тој утрци јее, аристократска породица умакла и спасла главу. — Бадава они, који би требали, не старају се да просвете свога сељака него га заглупљују и пуњају, и тако човек мора да се крсти и чуди, кад се кадгод тако велике несреће дешавају у Хрватској, рећи због ништа.

Забава са игранком.

Старосивачка српска омладина приређује у С. Сивцу 31. јула 1905. год. у великој дворани Вајссове гостионице забаву с игранком.

Исправак.

У 160. броју „Заставе“ у чланку „Заведенијје Марије Трандафил за српску православну сирочад“ поткрала се једна погрешка. При крају чланка наиме, где говори писац о аренди земље, да је мања но прошле године, стоји: „Его на пример за ову годину имамо близу К 200 мање аренде од лањске“ — треба место 200 Кр. да стоји: „2000 Кр.“ Овим исправљамо ту погрешку.

Кратке вести.

— Покретнине покојног хрватског владике Штросмајера, процењене су, ових дана, на један милијон и сто хиљада круна.

— У Цилкисберију, Америци, пронашао је тамошњи поп Моргас нов и савршенији начин, за телеграфисање без жица. Више капиталиста су поклонили проналазачу до 500 хиљада долара. Он је међутим половину те суме, поделио на сиротињу.

— Земунски лист „Ле Рајон“ вели, да је аустроугарски цивилни агент у Мађедонији Милер, чији се мртвачки сандук ту скоро запалио, умро као Турчин, у мусломанској вери. На самрти, каже, да је читаор ечи из Корана. Уредништво тврди, да има о горњој вести писмо, које ће за дан-два изнети на јавност.

— После Загреба је ово дана и у Вараждину отворена прва касапница, где се продаје коњско месо. Коњско месо се продаје по 56, 64, 72 потуре килограм.

— Загребачког оперског певача Др. Карла Новосела изабрало је општинско веће за тајника магистрата, који ће уједно вршити дужност градског капетана.

Трговина

НОВИ САД, 22. јула 1905. године.

Пшеница прве каквоће 15 к. 40 п. до 15 к. 45 п.	све од 100 кила
Пшеница нова — к. — п. до — к. — п.	
Пшеница средња 15 к. 20 п. до — к. — п.	
Пшеница лакша 14 к. 60 п. до 15 к. — пот.	
Наполица 12 кр. 60 пот. до 13 кр. — пот	
Јечам нови 12 круна 20 пот. до 12 кр. 40 пот.	
Зоб 11 кр. 60 пот. до 11 кр. 80 пот	
Кукуруз у зрну ст. 15 кр. 60 п. до 15 кр. 80 п.	
Кукуруз у зрну н. — кр. — п. до — кр. — пот.	
Маст 148 кр. — пот. до — кр. — пот.	
Сланина 148 кр. — пот. до — кр.— пот.	
Сланина паљена 148 кр. — п. до — кр. — п.	
Свињи угојени тешки 100 до 102 пот.	по кили
Свињи средњи . . 96 до 98 „	
Свињи лаки . . . 88 до 92 „	

живе мере.

Теоци 76 п. до 84 пот. по кили
Јагњци 16 к. до 32 к. по пару
Овци — кр. до — кр. по пару.

Брзојави „Заставе“.

Стигли 22. јула.

Руско-јапански рат.

Петроград. Руси су у Кореји код Шијасанга бацили натраг Јапанце који су покушали да продиру.

Њујорк. Јапански изасланик Сато изјавио је, да све што уради Вите, то ће бити обавезно по руског цара. Јапанци има у дневно 2 милијона долара ратних трошкова, те ће укупно тражити 500 милијона долара. Вите је изјавио поново, да он није изјавио сумњу да ће преговори добро се свршити.

Преговори о руско-јапанском миру.

Остер-беј Председник Сједињених Америчких Држава, Росвелт држи да су захтеви јапански претерани, те да ће их Русија по свој прилици одбити.

Догађаји у Русији.

Петроград. Услед едикта о верској трпељивости већи део становништа покрајине Остсе прешао је натраг у протестантску веру. До сада је прешло 800 хиљада.

Криза у Угарској.

Будимпешта. Посланик на угарском сабору, Јустин Барот иступио је из мађарске либералне странке.

Атентат против султана.

Цариград. Јермен, по имену Петров, који је руски поданик, осумњичен је, да је извршио атентат против султана.

756 ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА 1—3

Ђоке С. Милосављевића

У ЗЕМУНУ

потребује **помоћнике**, солидни, добри продавци, старији и вични аранжирању излога имају првенство осим српског језика нужно је да немачки и мађарски говоре, ступање 1—15. септембра и један дечко из бољи кућа биће за шегрта примљен.

Вина на продају

имам већу количину из мојих винограда по врло умереној цени. Шилера и бела, за чистоћу и врло добро вино јамчим

Мита Никетић

719 2—3 Каменица (Срем.)

Књижевни приказ.

Изишао је из штампе и разашиље се: **Први извештај** српске православне просветне Женске Задруге Св. Мајке Ангелине о српском православном девојачком васпиталишту у Будимпешти за школску годину 1904 1905. Издање управног одбора задруге. 8° страна 72.

Дражба на мањак.

Српска православна црквена општина санадска намерна је да сазида зграду за женску школу и учитељски стан. План и предрачун одобрен од сл Епарх. Шк. Одбора под бр. Ш. 544. 1905 С тога се позивају сви они, који су вољни ову радњу примити да дођу 24 јула (6. августа) о. г. на лице места, где ће се дражба одржати пре подне између јутрења и св. литургије. Дражбоватељи су дужни у име пишманлука 10% од дражбене своте положити, као јамчевину у овдашњу црквену општинску благајну.

Радња је прорачуњена на 2586 кр. и 48 потура.

За увет дражбе ставља се да предузимач има надокнадити црквеној општини своту од 30 круна за сачињење плана, као и 50 круна ради прегледања зграде кад буде готова

У Санаду 20. јула (2. августа) 1905.

Душан Олушки
подпредседник црквене општине.

Срећко пл. Суботић
перовођа. 749 1—2

АДВОКАТСКА КАНЦЕЛАРИЈА

Дра Жарка Миладиновића

адвоката у Руми

тражи извежбаног конципијента.

Плата по погодби. 1—3

ПРОДАЈА СЕНА.

Продајем 12 до 20 вагона новог, сувог, ливадског врло доброг сена. — Оферти се шаљу: **Милану Тривановићу** поседнику, шумарском вежбенику у Нову Градишку (Славонија). 754, 1—5

Агенти, препродавци, — провиционаши и сва усмена погађања искључена. —

Купац ће имати плаћати сено пре утоваривања у вагон. — Сено ће предузети опуномоћеник у име купца ab Station X Slavonija: и сва даља пригоноравања биће безвредна. —

ЖЕНИДБЕНА ПОНУДА

МЛАД СРБИН, трговац, у главном граду краљевине Хрватске, тражи себи добру и вредну девојку за жену са нешто мираза. Само озбиљне понуде уз фотографију под шифром **„Човек“** века се шаљу на администрацију овога листа. За строгу дискрецију гарантирам. 622 10-10

Сомборски овчији сир.

Главни извоз и велика трговина набољег сомборског овчијег зрелог сира овим до повољна знања ставља п. н. г г. потрошачима и препродавцима, да још траје извозна сезона, а завршиће се у другој половици септембра.

Сада је квалитет сира изврстан и најбољи, с' тога се најтоплије и препоручује.

Шаље поштом или железницом у дрвеним качица (чабрицама) изнад 6—40 кгр. величине уз најјефтинију цену.

Цене сира на захтев бадава и франко.

Поштоване што веће налоге изволите шиљати на адресу:

708 3—3 **DUŠAN DALJCSEV**
ZOMBOR Bacska,

које брзо и најбрижљивије обавља.

ТРГОВИНА

ЈЕФТЕ ОСТОИЋА

у РУМИ

потребује **ДВА СТАРИЈА ПОМОЋНИКА,** који српски, немачки и мађарски говоре.

736 2—3

СТЕЧАЈ

на упражњено учитељско место у Иванди са годишњом платом у готовом новцу 800 кр., за пофторну школу 80 кр., за перовођство 50 кр., за учитељски паушал 20 круна, два хвата тврдих дрва, од погреба и парастоса где позван буде 1 круну, слободан стан са две патосане собе, кујне, шпајза и штале и пространом баштом до 800 м.

Дужност је учитељева све предмете законом прописане у школи предавати, уз то у св. цркви за певницом појати, са децом недељом и празником пре литургије каталог држати.

Рок стечаја траје до Преображења 6. (19.) августа, а истог дана ће се и избор одржати.

Молбе и сведоџбе се имају слати на месног школског управитеља г. Алимпија Перинца.

Из седнице школског одбора држане у Иванди, 10. (22.) јула 1905 године.

Нестор Божин, учитељ и перовођа. **Аца Фежац,** школски председник.

Алимпије Перинац,
730 школски управитељ 1—1

ВЕЛИКА
ПАРНА ШТАМПАРИЈА И КЊИГОВЕЗНИЦА

Ђорђа Ивковића

У НОВОМ САДУ

дунавска улица, у својој кући

снабдевена са 8 машина, које креће **гас-мотор**, а уређена **најновијим модерним и сецесије словима, украсима у шарама сваке врсте**, израђује најсавршеније све **штампарске и књиговезачке послове** брзо тачно и на највеће задовољство, а све по цени јевтиније него игде. 331 12—25

Моли за многобројне наручбине

ЗЕМЉА

ЗА ИЗДАВАЊЕ.

Земља чиста ораћа, земља за ливаде, земља под шумом, као и велики воћњак (шљивак) јабучњак, орашњак и остало разно воће укупно

80 ЛАНАЦА

са кућом и свима осталим удобностима, као и **риболов** издајем на више година под аренду или на полак. **Земља је I. класе,** удаљена од Шапца у Србији $2^1/_2$ сата колима.

За услове обратити се

Новаку Ћирићу
Стара Паланка (Бачка)
или
Милоју Ј. Илићу,
563 5—6 трговцу Београд.

НЕКОЛИКО РЕЧИ О ТАЈНИМ БОЛЕСТИМА.

Жалосно је — али права је истина, да у данашњем добу за чудо врло много има таки људи, којима је крв и телесни сокови покварени, и који су ради своје младићке лакомислености и хрђаве навике своју живчану систему и душевну јакост уништили. Сад је најпречe време, да ово грозно стање престане. Неко мора бити, који ће младиће о спољном животу добровољно, искрено и темељно поучити, неког мора бити, коме могу људи своје тајне болести слободно, без устезања и са поверењем приобћити Али није доста, ове болести ма коме испричати, већ се мора таком савесном специалисти лечнику обратити, који о спољном животу може савете дати, те на евентуално већ постојећим болестима помоћи, онда ће нестати тих тајних болести.

Таког узвишеног позива и за то је опште познати завод др. Палоца, бившег болничког лечника, специалисте (Budapest VII. Kerepesi út 10.), где уз највећу тајну може свако (како мушки, тако и женске) добити разјашњење о спољном животу, где се крв и телесни сокови болесника очисте, живци ојачају, цела се система опрости од болести, и душевни болови нестану. Овај је завод услед досада чињеног и на толико хиљада болесника са успехом изведеног начина лечења у целој монархији једини, без сметања дневног рада, са сигурним успехом, темељито и брзо лечи већ од толико година др. Палоци са његезим специалним начином лечења и у најзанемаренијим случајевима сифилитичне раке болести цеви за мокрење, бенике, живаца и кичме, последице сифилиса, цурење семена, ослабљену људску снагу (импотенција), златну жилу, болести крви, болести кожне, те све болести женске. За женске посебна чекаоница и посебан улаз Ако ко ма из кога разлога особно не може доћи, драговољно му се даје на писмо опширан, дискретан одговор (к писму треба само биљег за одговор приклопити). Након докончаног лечења писма се спале или на захтев враћају се. Завод се брине и о специјалним лековима. Прима се дневно од 9 сати до подне, до 6 сати по подне (недељом до 12 сати у подне.)

Наслов: Др. Палоц бивши болнички лечник, специалиста Budapest Kerepesi út 10. 128 20—

Веза са најчувенијим банкама!

НА УСЛУЗИ!

ПЛАВША ЛЕСКОВАЦ у Стапару

судски протоколирана фирма

ЗА ПОСРЕДАВАЊЕ ХИПОТЕКАРНИХ (на отплату — амортизационих)

ЗАЈМОВА.

Поштен, брз и солидан рад.

Захтевај тарифу и услове, које на захтев сваком, ради уверења о јефтиноћи, бесплатно шаљем.

БРАТЕ СРБИНЕ! Ако већ мораш зајам тражити „Не уздај се у помоћ туђина. помоћ туђа наплата је скупа“.

411 20—25

Права је помоћ онда, кад је брза!

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена и рафије. Сваковрсна семења детелине репе пољске траве и т. д.

Најфинија зејтина, пиринча, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа, бираних бадема и лешњика.

Минхенско шпатен пиво у флашама.

Највећи избор минералне свеже воде

Разне сорти сирева. Фришких сардина и других разних риба.

ДЕЛИКАТЕСА и ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА
Љ. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД
Основана 1866. Главна улица бр. 27.
Телефон бр. 76.

Разна калифорнијска воћа праве манастирске шљивовице

Грчка лековита вина:
Mavrodaphne, Cypro, haier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за тој, са спахилука надвојводе Албрехта.

Најбоље врсте вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.

147 23—

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Главни уредник Јаша Томић. Одговорни уредник Константин Бранкаровић Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду